

Α΄ Κυριακή των Νηστειών: Κυριακή της Ορθοδοξίας

Ορθοδοξία / Ιερός Άμβων

π. Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, Ιεροδιάκονος Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής, Θεολόγος

Πρώτη Κυριακή των Νηστειών, γνωστή στο λαό ως Κυριακή της Ορθοδοξίας, και η Εκκλησία μας τιμά και υποκλίνεται στους ιερούς αγώνες και στη νίκη της Ορθοδοξίας, η οποία καταπάτησε όλες τις αιρέσεις από την εποχή του πρώιμου Χριστιανισμού που εμφανίσθηκαν. Η σημερινή ημέρα διακηρύσσει περίτρανα τη νίκη της Εκκλησίας όχι μόνο εναντίον της εικονομαχίας, αλλά και εναντίον όλων των αιρέσεων, που παρουσίασαν ένα ψεύτικο Χριστό, ένα διαφορετικό Χριστό από τον γνήσιο Χριστό της Εκκλησίας, σε όλη την ιστορική της διαδρομή. Η κύρια νίκη της Εκκλησίας η οποία σήμερα προβάλλει μπροστά μας είναι η νίκη κατά της εικονομαχίας. Οι αγώνες και οι διαμάχες για τις εικόνες κράτησαν πάνω από διακόσια χρόνια.

Οι εικονομάχοι [1] ήταν οι εσωτερικοί εχθροί της Εκκλησίας οι οποίοι ήταν πάντοτε και οι πιο επικίνδυνοι επειδή πολλοί από αυτούς είχαν στα χέρια τους δύναμη κοσμική ή εξουσία εκκλησιαστική. Για τους εικονομάχους, οι εικόνες [2]

αποτελούσαν πραγματικά είδωλα, αφού έβλεπαν επάνω τους μονάχα το ξύλο και το χρώμα αδυνατώντας να ανυψωθούν σε πνευματική ενατένιση των ζωντανών υπάρξεων, των αθανάτων πνευμάτων που εικονίζουν οι εικόνες.

Τι είναι Ορθοδοξία; Η Ορθοδοξία είναι η γνήσια προέκταση της Εκκλησίας του Χριστού, Ο πνευματικός χώρος, όπου διδάσκεται ορθά το περιεχόμενο της θείας εξ αποκαλύψεως αλήθειας, βιώνεται το διαρκές παρόν της σωτηρίας και συντελείται η μεταμόρφωση του ανθρώπου και του κόσμου. Ορθοδοξία θα πει η αληθινή πίστη και η αληθινή δοξολογία του Θεού [3]. Αυτή η αληθινή πίστη μας οδηγεί στην αληθινή δοξολογία του Τριαδικού Θεού. Αν η πίστη είναι εσφαλμένη, θα είναι συγχρόνως εσφαλμένη και η δοξολογία του Θεού. Αν η πίστη δεν είναι αληθινή, δεν θα έχει την δυνατότητα να θεραπεύσει τον πεπτωκότα άνθρωπο, ώστε από την ειδωλολατρεία των παθών να οδηγηθεί στην πραγματική λατρεία του αληθινού Θεού και την κοινωνία μαζί Του.

Από την Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδο [4], η Εκκλησία προέκρινε ότι η εικόνα του Χριστού αποτελεί έκφραση και απόδειξη της αληθινής σαρκώσεως του Υιού και Λόγου του Θεού, του Πάθους και της Αναστάσεώς Του. Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ένας από τους θερμότερους υποστηρικτές των ιερών εικόνων, διαπιστώνει ότι η μεν θεία φύση είναι απεριγραπτή, μετά όμως την ενανθρώπιση του Υιού, ο απεριγραπτος Θεός γίνεται περιγραφτός και η εικόνα του Χριστού

αντιπροσωπεύει ακριβώς αυτή την άρρηκτο ένωση των δύο φύσεων, της θείας και της ανθρώπινης, στο πρόσωπο του θεανθρώπου Ιησού Χριστού.

Η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος [5], όρισε θεολογικά το θέμα της τιμής των αγίων Εικόνων και μεταξύ των άλλων διεκήρυξε ότι αφού ο Υιός του Θεού έλαβε σάρκα και οστά, μπορούμε να τον εικονίζουμε και να Τον προσκυνούμε. Εικονίζουμε επίσης την Υπεραγία Θεοτόκο και όλους τους Αγίους και τους σεβόμαστε και τους προσκυνούμε. Προσκυνώντας τις άγιες εικόνες, δεν προσκυνούμε τα ξύλα, αλλά τις μορφές που εικονίζονται πάνω σε αυτά. Έτσι, δεν είμαστε ειδωλολάτρες, αφού η τιμή που απονέμουμε στις άγιες εικόνες, πηγαίνει στα πρόσωπα που εικονίζουν και όχι στα υλικά πού χρησιμοποιήθηκαν για να κατασκευαστούν.

«Δεξώμεθα την παράδοσιν της Εκκλησίας εν ευθύτητι καρδίας και μη εν πολλοίς λογισμοίς», διδάσκει ο π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ. Γιατί «ει αρξόμεθα την οικοδομήν της Εκκλησίας και εν μικρώ καθαιρείν, κατά μικρόν το παν καταλυθήσεται», μας υπενθυμίζει ο ιερός Δαμασκηνός.

Μέσω της σημερινής Ευαγγελικής περικοπής που αναγινώσκεται στις Εκκλησίες, η Εκκλησία θέλει να προβάλλει ως παράδειγμα πίστεως και ομολογίας στον εν Τριάδι Θεού, το παράδειγμα των Αποστόλων Φιλίππου και Ναθαναήλ. Ο Κύριος κάλεσε τον Φίλιππο στο Αποστολικό αξίωμα «Ακολούθει μοι», γιατί παρατήρησε ότι στη ζωή του είχε συνέπεια τη πίστεώς του, είχε εμπιστοσύνη στο πρόσωπο του

Θεού και στις προφητείες Του ότι θα εκπληρωθούν. Ακόμη ο Απόστολος Φίλιππος προσπάθησε να μεταδώσει τη χαρά και την πίστη του στον Ναθαναήλ λέγοντάς του « Έρχου και ίδε» [6].

Ο Φίλιππος αποδέχθηκε την πρόσκληση και έτρεξε με ενθουσιασμό να φέρει κι άλλο κοντά του. Αισθάνεται την ανάγκη να μεταλαμπαδεύσει τη χαρά του Κυρίου και στον συνάνθρωπό του. Καλεί τον φίλο του, τον Ναθαναήλ, άνθρωπο με τους ίδιους πόθους, με τα ίδια ενδιαφέροντα, άνθρωπο που ανέμενε τον ερχομό του Μεσσία.

Το παράδειγμα του Αποστόλου Φιλίππου αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για τον κάθε άνθρωπο, ώστε να φέρνουμε κοντά στον Χριστό και στην Εκκλησία ανθρώπους οικείους, γνωστούς και φίλους. Έχουμε χρέος να παροτρύνουμε και να καθοδηγούμε και άλλους στο να γίνουν μαθητές του Κυρίου.

Είναι μεγάλη μας τιμή να είμαστε και να ονομαζόμαστε Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Ταυτόχρονα, όμως έχουμε και μεγάλη ευθύνη να φέρουμε το όνομα αυτό στη ζωή μας. Είναι ανεκτίμητος θησαυρός η Ορθοδοξία. Έχουμε χρέος να κρατάμε με νύχια και με δόντια τον θησαυρό αυτό, αλλά και για να τον εφαρμόζουμε στην καθημερινή μας ζωή. Από την ορθοδοξία να φθάσουμε στην αληθινή ορθοπραξία, στη ζωντανή παρουσία του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού στον εσωτερικό μας κόσμο.

Χρόνια μας πολλά και πάντα Ορθόδοξα!!!

Παραπομπές:

1. Παρερμήνευαν τα σχετικά χωρία του Μωσαϊκού Νόμου και γενικά όλη την Παλαιά Διαθήκη, υποστηρίζοντας ότι απαγορεύει την χρήση, την τιμή και την προσκύνηση των ιερών εικόνων. Η Παλαιά Διαθήκη, σε καμία περίπτωση δεν απαγορεύει κάτι τέτοιο. Αυτό που απαγορεύει είναι την κατασκευή ομοιωμάτων, την προσωποποίηση φυσικών φαινομένων, καθώς και την λατρεία ειδώλων. Και ο λόγος ήταν για να τους προστατεύσει από την ειδωλολατρεία. (Βλ. Αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού, «Προς τους διαβάλλοντας τας αγίας εικόνας Λόγος Α΄, ιζ΄», PG 94, 1248D).

2. Η λέξη «εικόνα» προέρχεται από το ρήμα «είκω» ή «έοικα» και σημαίνει ομοίωμα, δηλαδή αποτύπωση των χαρακτηριστικών κάποιου πρωτοτύπου. Αυτό σημαίνει ότι η εικόνα δεν έχει δική της υπόσταση αλλά η αξία της βρίσκεται στην ομοιότητά της με το πρωτότυπο. «Άλλο γαρ εστί εικών και άλλο το εικονιζόμενον», λέει ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός. Η εικόνα αποτελεί το αισθητό μέσο ανάμεσα στους πιστούς και στο πρωτότυπο, το οποίο είναι αθέατο γι΄

αυτούς. Ο Μέγας Βασίλειος κάνει ένα διαχωρισμό της εικόνας σε «φυσική» και «τεχνητή». Και τα δύο αυτά είδη εικόνων έχουν ένα κοινό γνώρισμα, την ομοιότητα με το πρωτότυπο που εικονίζουν. Διαφέρουν όμως στο εξής. Η ομοιότητα της φυσικής εικόνας προς το πρωτότυπο αναφέρεται στην ουσία του εικονιζομένου πρωτοτύπου, διατηρώντας την διαφορά ως προς την υπόσταση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα φυσικής εικόνας είναι ο Υιός και Λόγος του Θεού σε σχέση με τον Θεό Πατέρα. Ο Απόστολος Παύλος αναφέρει ότι «ο Χριστός εστίνεικόν του Θεού του αοράτου» (βλ. Κολασσαείς 1,15). Είναι δηλαδή ο Υιός «απαράλλακτος εικόν του Όντος» όπως αναφέρει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός και ταυτίζεται με τον Θεό Πατέρα απόλυτα κατά την ουσία. Εκείνο που κάνει τον Υιό να διαφέρει από τον Πατέρα είναι η υπόστασίς Του και συγκεκριμένα το ιδίωμα του γεννητού. Από την άλλη πλευρά, η τεχνητή εικόνα ομοιάζει με το εικονιζόμενο πρόσωπο ως προς την μορφή αλλά διαφέρει ως προς την ουσία.

Κατά τους Πατέρες της Ορθοδόξου Εκκλησίας, η χρήση, η τιμή και η προσκύνηση των ιερών εικόνων δεν αθετεί καμιά αγιογραφική εντολή του Θεού και δεν αντίκειται σε καμία διάταξη της Παλαιάς Διαθήκης. Αντιθέτως, συνιστά θεοφιλή ορθόδοξο ανάπτυξη της διδασκαλίας της Παλαιάς Διαθήκης και με την τιμή και προσκύνηση των ιερών εικόνων προβάλλονται και εκτιμώνται προσκύνηση των ιερών εικόνων προβάλλονται και εκτιμώνται θεοπρεπώς. Η χρήση, η τιμή και η προσκύνηση των εικόνων του Ιησού Χριστού, της Θεοτόκου και όλων των Αγίων είναι το βασικό και ουσιαστικό χαρακτηριστικό της Εκκλησίας μας. Διότι με αυτές εκφράζεται ο εγκόσμιος και ο υπερκόσμιος χαρακτήρας της. Αυτός που προσεύχεται ενώπιον των εικόνων αισθάνεται ότι βρίσκεται σε ένα προσωπικό διάλογο με του Αγίους, τα αγιασμένα πρόσωπα (βλ. Παναγιώτη Χρήστου, Οι Εικόνες και η Ορθοδοξία, Θεσσαλονίκη, 1992, σελ. 90-93 και Χρίστου Θ. Κρικώνη, «Η εορτή της ορθοδοξίας και το νόημα των ιερών εικόνων κατά την διδασκαλία της Εκκλησίας, ανάτυπο από περιοδικό, Γρηγόριος Παλαμάς, 77 (1994), Θεσσαλονίκη 1994, σελ. 138-141). Η προσκύνηση των εικόνων φανερώνει ότι ο Θεός έγινε άνθρωπος προκειμένου να μοιραστεί μαζί με τον άνθρωπο την αιώνια ζωή Του. Έγινε άνθρωπος διότι μας γνωρίζει και μας αγαπά. Λαχταρά να δει τους αγγέλους της δόξας Του να ανεβαίνουν και να κατεβαίνουν «πάνω σε μας». όπως και «πάνω στον Υιό του ανθρώπου», πάνω στον Κύριο και Θεό και Σωτήρα μας Ιησού Χριστό (βλ. Επισκόπου Σεργκίεβο Βασιλείου Όσμπορν, «Φως Χριστού», Εκδ. Εν πλω, 2006, σελ. 89-94 - Ο Βασίλειος Όσμπορν γεννήθηκε στην Αίγυπτο το 1938. Μεγάλωσε και σπούδασε στις ΗΠΑ, όπου και μετεστράφη στην Ορθοδοξία. Είναι Δρ. Κλασικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Σινσινάτι. Από το 1973 διακονεί ως προϊστάμενος της Ορθόδοξης κοινότητας της Ρωσικής Εκκλησίας στην Οξφόρδη, ενώ το 1993 χειροτονήθηκε Επίσκοπος Σεργκίεβο στην Αρχιεπισκοπή Σουρόζ (Μεγάλη Βρετανία και Ιρλανδία). Από το θάνατο του Μητροπολίτη Αντωνίου (Bloom) μέχρι σήμερα έχει αναλάβει τοποτηρητής της Αρχιεπισκοπής

Σουρόζ).

3. Ιεροθέου Βλάχου, Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, Εκκλησία και εκκλησιαστικό φρόνημα, εκδ. Ιεράς Μονής Γενεθλίου Θεοτόκου 1990, σελ. 77.

4. Η Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδος συγκλήθηκε από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό Β΄ (685-695 μ.Χ.). Ονομάζεται Πενθέκτη, διότι το νομοθετικό της έργο συμπλήρωνε το έργο δύο προηγούμενων Οικουμενικών Συνόδων, της Ε΄ και της Στ΄. Είναι γνωστή και ως «εν Τρούλλω», διότι συγκλήθηκε στην μετά τρούλλου αίθουσα του αυτοκρατορικού παλατιού της Κωνσταντινουπόλεως. Η Πενθέκτη ασχολήθηκε με θέματα εκκλησιαστικού δικαίου, ζητήματα που δεν είχαν αντιμετωπιστεί στις δύο προηγούμενες Οικουμενικές Συνόδους, οι οποίες περιορίστηκαν στην επίλυση δογματικών θεολογικών διαφορών.

5. Η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος συνήλθε στη Νίκαια της Βιθυνίας από τις 24 Σεπτεμβρίου έως τις 13 Οκτωβρίου 787 μ.Χ., με πρωτοβουλία της αυτοκράτειρας Ειρήνης, η όποια ασκούσε χρέη αντιβασιλέως. Υπό την προεδρία του Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Αγίου Ταρασίου (25 Φεβρ.) συγκεντρώθηκαν 350 ορθόδοξοι Επίσκοποι, και σε αυτούς προστέθηκαν άλλοι 17 ιεράρχες, οι όποιοι αποκήρυξαν την αίρεση των εικονομάχων.

Ιωήλ Φραγκάκου, Μητροπολίτου Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας, ο Επιούσιος Άρτος, Ομιλίες στα Αποστολικά και Ευαγγελικά Αναγνώσματα, Αποστολική Διακονία, β΄ έκδ, 2010, σελ. 543-545.

PERMANENTLY_REMOVED